

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеська національна академія харчових технологій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінанси

Обов'язкова навчальна дисципліна

Мова навчання - українська

Освітньо-професійна програма Економіка підприємства

Код та найменування спеціальності 051 Економіка

Шифр та найменування галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Ступінь вищої освіти бакалавр

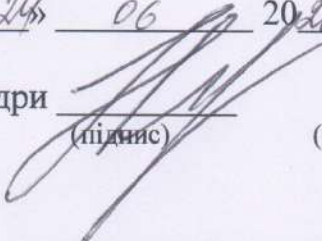
Розглянуто, схвалено та затверджено
Методичною радою академії

РОЗРОБЛЕНО ТА ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ: кафедрою обліку та аудиту Одеської національної академії харчових технологій

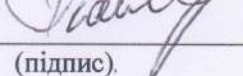
РОЗРОБНИК (розробники): Тарасова О.В., доцент кафедри обліку та аудиту, доцент, кандидат економічних наук
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

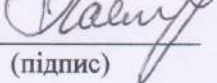
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри обліку та аудиту

Протокол від «24» 06 2020 р. № 21

Завідувач кафедри Немченко В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

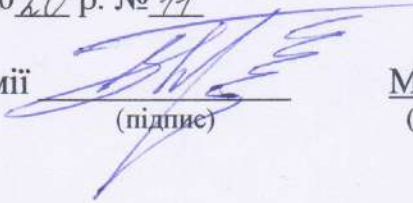
Розглянуто та схвалено методичною радою зі спеціальності 051 Економіка
(код та найменування спеціальності)

Голова ради Павлов О.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми Павлов О.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Розглянуто та схвалено Методичною радою академії

Протокол від «30» 10 2020 р. № 11

Секретар Методичної ради академії Мураховський В.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

	С.
1 Пояснювальна записка	4
1.1 Мета та завдання навчальної дисципліни	4
1.2 Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти	4
1.3 Міждисциплінарні зв'язки	5
1.4 Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС	5
2 Зміст дисципліни:	6
2.1 Програма змістовних модулів	6
2.2 Перелік практичних занять	7
2.3 Перелік завдань до самостійної роботи	8
3 Критерії оцінювання результатів навчання	8
4 Інформаційне забезпечення	9

1. Пояснювальна записка

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Фінанси» - формування у майбутніх фахівців сучасного економічного мислення та системи знань щодо сукупності фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту на макро- і мікрорівнях, навчання студентів використовувати вивчений матеріал для розв'язання практичних завдань.

Завданнями вивчення дисципліни «Фінанси» є:

- визначення сутності фінансів, їх функцій та ролі в розширеному відтворенні;
- дослідження фінансової системи України;
- вивчення особливостей фінансової політики і фінансового механізму;
- з'ясування сутності фінансів підприємств;
- дослідження сутності і призначення державних фінансів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: сутність фінансів та їх роль в ринковій економіці; принципи побудови фінансової системи; сутність і типи фінансової політики; методи і принципи організації фінансів підприємств; економічну природу і функції бюджету; поняття бюджетного процесу та його основні стадії; причини бюджетного дефіциту і методи його фінансування.

вміти: вільно орієнтуватися в теоретичних і практичних проблемах фінансової системи; аналізувати поточну ситуацію на вітчизняному та зарубіжному фінансовому ринку; прогнозувати майбутній розвиток фінансових відносин; обирати оптимальні шляхи вирішення конкретних виробничих завдань фінансового характеру тощо.

1.2. Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» здобувач вищої освіти може отримати наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка»](#) та [освітньо-професійній програмі Економіка підприємства підготовки бакалаврів за спеціальністю 051 «Економіка»](#).

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, бути готовим до засвоєння та застосування набутих знань.

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово.

ЗК 9. Навички використання сучасних інформаційних та комунікаційних

технологій.

ЗК 11. Здатність презентувати результати проведених досліджень.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК 1. Здатність до економічного мислення на основі знань про економічну систему.

ФК 2. Здатність до використання економічних знань щодо функціонування та управління розвитком суб'єктів господарювання.

ФК 5. Здатність до управління фінансовими ресурсами на різних рівнях господарювання.

ФК 10. Здатність застосовувати отримані знання та набуті навички в практичній діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Демонструвати базові теоретичні знання та розуміння економічних категорій, законів, причинно-наслідкових зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРН 2. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння його ринкового позиціонування.

ПРН 3. Розробляти перспективні і поточні плани діяльності підприємства, стратегію підприємства та контролювати їх виконання.

ПРН 4. Раціонально розміщувати та організовувати виробництво, обґрунтовувати вибір проектних рішень.

ПРН 6. Організовувати маркетингову діяльність на підприємстві, розробляти товарну, цінову, збутову, комунікаційну політику.

ПРН 7. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні держави та підприємств різних організаційно-правових форм власності.

ПРН 15. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств, установ, організацій та інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

1.3. Міждисциплінарні зв'язки

«Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Бухгалтерський облік», «Управління витратами», «Планування і контроль на підприємстві», «Проектний аналіз» та ін.

1.4. Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС

Кількість кредитів ECTS- 4, годин – 120

Аудиторні заняття, годин:	Всього	Лекції	практичні заняття
Денна	60	30	30
Заочна	14	6	8
Самостійна робота, годин	Денна – 60		Заочна – 106

2. Зміст дисципліни

2.1. Програма змістових модулів

Змістовий модуль 1: Загальнотеоретичні основи фінансів

№ теми	Зміст теми	Годин Денна	Годин заочна
1.	Сутність фінансів, їх функції та роль в розширеному відтворенні. Фінанси – специфічна форма суспільних відносин. Функції фінансів. Призначення та роль фінансів.	2	1
2.	Фінансова система України. Поняття та принципи побудови фінансової системи. Характеристика сфер та ланок фінансової системи. Організаційні основи функціонування фінансової системи.	2	1
3.	Фінансова політика і управління фінансами. Фінансова політика як важлива складова економічної політики держави. Стратегія і тактика фінансової політики. Фінансовий механізм і його елементи. Фінансове планування. Управління фінансами та принципи фінансового контролю. Види, форми і методи фінансового контролю. Фінансові важелі.	4	1
4.	Фінанси підприємств Сутність і функції фінансів підприємств. Методи і принципи організації фінансів підприємств. Фінансові ресурси підприємств, їх склад і джерела формування.	2	1
5.	Державні фінанси. Сутність і призначення державних фінансів. Фінансові ресурси держави. Державні доходи. Державні видатки.	2	
6.	Податки і податкова система. Поняття і функції податків. Принципи оподаткування. Елементи системи оподаткування. Класифікація податків та їх характеристика. Суть, значення та роль податкової системи в системі державних доходів.	2	

Змістовний модуль 2: Ланки фінансової системи

№ теми	Зміст теми	Годин денна	Годин заочна
1.	Бюджет і бюджетна система. Економічна природа і функції бюджету. Бюджетна система України. Бюджетний процес в Україні. Міжбюджетні відносини та їх регулювання.	2	1
2.	Доходи і видатки Державного бюджету. Економічна сутність та джерела формування доходів бюджету. Класифікація бюджетних доходів. Сутність, склад і структура видатків бюджету. Бюджетний дефіцит і його вплив на розвиток економіки.	2	1
3.	Місцеві фінанси. Місцеві фінанси, їх суть і значення в економічній системі держави. Склад місцевих фінансових ресурсів. Місцеві бюджети – фінансова основа місцевого самоврядування. Доходи та видатки місцевих бюджетів.	2	
4.	Державний кредит і державний борг. Економічна сутність, роль і функції державного кредиту. Форми державного кредиту. Державний борг, його формування, обслуговування та економічні наслідки. Управління державним боргом.	2	

5.	Державні цільові фонди. Соціально-економічна сутність та роль державних централізованих цільових фондів. Пенсійний фонд України. Фонд соціального страхування України.	2	
6.	Фінансовий ринок. Сутність і значення фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів. Структура фінансового ринку. Класифікація фінансових ринків. Поняття і види цінних паперів.	2	
7.	Страхування та страховий ринок. Економічна сутність та функції страхування. Страхові відносини та їх учасники. Організація страхування. Страховий ринок.	2	
8.	Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин. Сутність і призначення міжнародних фінансів. Валютний ринок та його функції. Суб'єкти і об'єкти валютного ринку.	2	
	Всього	30	6

2.2. Перелік практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Сутність фінансів, їх функції та роль в розширеному відтворенні	2	1
2	Фінансова система України	2	1
3-4	Фінансова політика і управління фінансами	4	1
5	Фінанси підприємств	2	1
6	Державні фінанси	2	-
7	Податки і податкова система	2	-
8	Бюджет і бюджетна система	2	1
9	Доходи і видатки Державного бюджету	2	1
10	Місцеві фінанси	2	1
11	Державний кредит і державний борг	2	1
12	Державні цільові фонди	2	-
13	Фінансовий ринок	2	-
14	Страхування та страховий ринок	2	-
15	Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин	2	-
	Всього	30	8

2.3. Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Види навчальної діяльності	Кількість годин	
		форма навчання	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Опрацювання лекційного матеріалу	15	16
2	Підготовка до практичних занять	15	12
3	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	-	28
4	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань	30	50
Разом з дисципліни		60	106

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Види контролю: поточний, підсумковий - іспит

Нарахування балів за виконання змістового модуля

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
			Денна			Заочна		
	Min д/з	Max д/з	Кількість робіт, одиниць	Сумарні бали		Кількість робіт, одиниць	Сумарні бали	
				min	max		min	Max
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<u>5 семестр</u>								
ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ 1 Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні основи фінансів								
Робота на лекціях	0,5/1	1/2	7	3,5	7	2	2	4
Робота на практичних / семінарських заняттях	2/3	3/4	7	14	21	2	6	8
Опрацювання тем, не винесених на лекції	2	3	-	-	-	6	12	18
Виконання індивідуальних завдань	12,5/10	17/15	1	12,5	17	1	10	15
Проміжна сума	-	-	-	30	45	-	30	45
Модульний контроль (колоквіум)	30/30	45/55	1	30	45	1	30	55
Контроль результатів дистанційного модулю	10/-	15/-	-	-	-	-	-	-
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0/-	10/-	-	0	10	-	-	-

Оцінка за змістовий модуль 1	–	–	–	60	100	–	60	100
Змістовий модуль 2. Ланки фінансової системи								
Робота на лекціях	1/2	2/4	8	8	16	1	2	4
Робота на практичних / семінарських заняттях	3	4	8	24	32	2	6	8
Опрацювання тем, не винесених на лекції	1	5	-	-	-	8	8	40
Виконання індивідуальних завдань	8/14	12/17	1	8	12	1	14	17
Проміжна сума	–	–	–	40	60	–	30	69
Модульний контроль (колоквіум)	20/30	40/31	1	20	40	1	30	31
Контроль результатів дистанційного модулю	10/-	15/-	-	-	-	-	-	-
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0/-	10/-	-	-	-	-	-	-
Оцінка за змістовий модуль 2				60	100		60	100
Разом з дисципліни				60...100			60...100	

4. Інформаційні ресурси Базові

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 року №996-XIV: за станом на 16.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 15.04.2020 р.)

2. Кодекс України з процедур банкрутства за станом на 01.02.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення 10.04.2020 р.)

3. Положення (стандарты) бухгалтерського обліку. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/> (дата звернення: 15.04.2020 р.)

4. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затв. Наказом Міністерства фінансів України № 433 від 28 березня 2013 р. за станом на 30.12.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv> (дата звернення: 15.04.2020 р.)

5. Опарін В.М. Фінанси: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001.

6. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник. – К.: КНЕУ, 2004.

7. Тарасова О.В. Конспект лекцій з курсу «Фінанси» для бакалаврів 051, 075, 076 денної та заочної форм навчання /Укл. О.В. Тарасова. – Одеса, ОНАХТ, 2019. – 58 с.

8. Тарасова О.В. Методичні вказівки до самостійної роботи з курсу «Фінанси» для студентів напрямів підготовки 051, 075, 076 заочної форми навчання /Укл. О.В.Тарасова. – Одеса: ОНАХТ, 2019. – 39 с.

9. Тарасова О.В. Методичні вказівки до практичних занять з курсу «Фінанси» для студентів напрямів підготовки 051, 075, 076 денної форми навчання /Укл. О.В.Тарасова. – Одеса: ОНАХТ, 2019. – 12 с.

Допоміжні

1. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС, 2001.
2. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: НІОС, 2002.
3. Федосов В.М., Опарін В.М., П'ятаченко Г.О. та ін. Податкова система України: Підручник / За ред. В.М. Федосова. – К.: Либідь, 1994.
4. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. А.М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2004.
5. Навчально-методичний кабінет кафедри обліку та аудиту ОНАХТ, ауд. А-301.
6. Бібліотека ОНАХТ.
7. Одеська національна наукова бібліотека.
8. Національна бібліотека України ім. Вернадського: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>

Сайти мережі Internet:

1. <http://www.rada.gov.ua>
2. <http://www.dtk.com.ua>.
3. <http://www.liga.com.ua>.
4. <http://www.glavbukh.ua>
5. <http://www.vobu.com.ua>
6. <http://buhgalter911.com/>